

הדיון שלא מתקיים: "מרכבות גדעון" מול התוכנית המצרית

עופר גוטרמן ואודי דקל | 11 במאי, 2025 | גיליון 1980

ממשלת ישראל אישרה לצה"ל לסיים את ההכנות ל"מרכבות גדעון" - תכנית לכיבוש רצועת עזה והכרעת חמאס, ריכוז אוכלוסיית הרצועה בדרומה ועידוד הגירה ממנה. ביצוע התוכנית יהיה כרוך במחירים כבדים: הרג חטופים ואובדן מקום המצאם, לצד נפגעים נוספים לצה"ל; התרחקות האפשרות לממש את הנורמליזציה עם ערב הסעודית; החרפת השסע הפנימי בישראל עקב המחירים הצבאיים הצפויים והמתיחויות הפוליטיות שיחריפו בעקבות זאת; עלויות כבדות למשק; חשיפה גבוהה לסיכונים משפטיים ומדיניים, לצד השלכות מוסריות של פעולותיו הצפויות של צה"ל. כל זאת, כאשר ספק אם לרשותה של מדינת ישראל עומד, בשלב זה, אורך הנשימה המדיני, הצבאי והחברתי הדרוש להשגת יעדי התוכנית. מנגד ניצבת ההצעה המצרית, הנתמכת על ידי הליגה הערבית, להפסקת אש, שחרור החטופים והקמת ממשל טכנוקרטי פלסטיני ברצועת עזה בחסות אזורית ובינלאומית. משמעותה של החלופה המצרית היא אומנם וויתור על הכרעה צבאית מלאה של חמאס, אך יישומה יקדם את שחרור החטופים; ייצוב ביטחוני ושיקום אזרחי של הרצועה; ויעלה את הסיכוי להרחיב את מעגל 'הסכמי אברהם' ונורמליזציה עם ערב הסעודית, וכן יסייע להתמודד עם המשבר החברתי-פוליטי בישראל.

ממשלת ישראל אישרה ב-5 במאי את תוכנית "מרכבות גדעון", שהציג בפניה צה"ל, לכיבוש רצועת עזה ללא מגבלת זמן, כשלב סופי ומכריע של המלחמה. מטרותיה המוצהרות של התוכנית הן השמדתו הצבאית והשלטונית של חמאס כיעד עליון והשבת החטופים כיעד שני בחשיבותו, באופן שלראשונה יוצר בהירות בנוגע לסדרי העדיפויות של ההנהגה הישראלית אשר לשתי מטרות המלחמה המקוריות, המוצהרות מאז אוקטובר 2023.

מתווה התוכנית - לב התוכנית האופרטיבית נשען על פינוי כלל האוכלוסייה של רצועת עזה (מעט פחות משני מיליון איש) למרחב רפיח, בשטח שבין ציר פילדלפי לציר מורג. ריכוז האוכלוסייה בשטח זה נועד לאפשר לצה"ל לממש שני יעדים: כיבוש יתרת השטח וטיהורו מאנשי ותשתיות חמאס כשהוא משוחרר מהאילוצים הכרוכים בהימצאותה של אוכלוסייה במרחב, ועידוד הגירת הפלסטינים אל מחוץ לרצועת עזה.

חלוקת הסיוע ההומניטרי - ישראל מתכננת להקים "אזור סטרילי" בשליטתה, שבו יחולק סיוע ישירות לאוכלוסייה באמצעות חברות זרות ובאבטחה ישראלית, תוך נטרול התערבות מצד

חמאס בתהליך. מהלך זה אמור לצמצם את יכולת חמאס לנצל סיוע הומניטרי כאמצעי השפעה על האוכלוסייה וכמקור למשאבים הנדרשים לארגון לגיוס והפעלת פעילי טרור.

תרשים 1 - מבצע "מרכבות גדעון"

(מקור: טוויטר, בן ציון מכלס <https://x.com/BenTzionMacales/status/1919479779088376007>)

לפי הצהרות מפי דוברים ישראליים, ביצוע תוכנית "מרכבות גדעון" ייצא לדרך בתום ביקורו של הנשיא טראמפ במזרח התיכון, שיחל ב-16 במאי, אלא אם יושגו עד אז הסכמות עם חמאס לגבי עסקה לשחרור החטופים בתנאים המקובלים על ישראל. ההכנות למבצע והאיום לממשו אמורים לתמרץ את חמאס לקבל את המתווה לשחרור החטופים שהציע שליחו של הנשיא טראמפ, סטיב וויטקוף, שעיקרו עסקה חלקית שבמסגרתה ישוחררו רק חלק מהחטופים ובידי ישראל תישאר יכולת לחדש את הלחימה. נכון לעכשיו, המשא ומתן מצוי במבוי סתום על שום התקשות חמאס על עסקה מלאה להשבת כלל החטופים וסיום המלחמה, מול דבקות ישראל במתווה וויטקוף.

בתוכנית "מרכבות גדעון" לכיבוש רצועת עזה מתחרה חלופה אסטרטגית השענת על ההצעה המצרית, שאומצה על ידי הליגה הערבית ונדחתה על הסף ע"י ממשלת ישראל. עיקריה: שחרור כלל החטופים ועצירת המלחמה בשלב הראשון; הקמת ממשל טכנוקרטי פלסטיני במקום שלטון חמאס (שכבר נתן את הסכמתו לווייתור על השליטה האזרחית ברצועת עזה),

אשר יפעל בחסות הרשות הפלסטינית ובסיוע מנהלת ערבית ובינלאומית; הכנסת כוחות ביטחון פלסטיניים וערביים לשטח; והתנעת תוכנית לשיקום של הרצועה במימון ערבי ובינלאומי.

בשיח הפומבי בישראל אין עיסוק מסודר ושיטתי – לא של ההנהגה וכלל המערכת הפוליטית ולא של התקשורת – במשמעויות תוכנית "מרכבות גדעון" והשלכותיה ובחלופה המתחרה. להלן ניתוח הסיכונים וההזדמנויות הגלומים בתוכנית, כשלעצמה ובהשוואה לחלופת ההצעה המצרית.

גורל החטופים

מבצע "מרכבות גדעון" צפוי להביא להרג חטופים ולאובדן מקום המצאם וגם מקום הימצאם של חטופים חללים. זאת, כתוצאה מתקיפות כוחות צה"ל ופעולות נקם של חמאס, או בשל הסתלקות השוברים מאזורי הלחימה והותרת החטופים מאחור.

לפי ההצעה המצרית, כלל החטופים יוחזרו בשלב הראשון של העסקה. בפועל, חמאס עשוי לעכב ולמנוע בתואנות שונות את שחרור כל החטופים כדי לשמור את חלקם כ"תעודת ביטוח". אולם גם ביחס לאפשרות זו נכון להניח כי לפחות מרבית החטופים החיים יוחזרו – מה גם שבמקרה זה לישראל תהיה לגיטימציה פנימית וחיצונית לשוב ללחימה, כשהיא משוחררת יחסית מחשש לפגיעה בחיי חטופים תוך כדי מהלכי הצבאיים.

תוחלת ההישג הצבאי

תכנית מבצע "מרכבות גדעון" כוללת כניסה נרחבת של צה"ל לעומק הרצועה וכיבוש ממושך של אזורים נרחבים בה, שיוביל למיטוט שלטון חמאס ולפירוק הזרוע הצבאית של הארגון, אך לא לחיסול תאי טרור שימשיכו לפעול נגד הכוחות. בתרחיש האופטימלי, חמאס יהפוך לשחקן משני וישראל תוכל לממש בשטח הרצועה אסטרטגיות המשך – כיבוש מתמשך, סיפוח, או העברת שלטון לידי גורם פלסטיני מתון. במישור האזורי, ישראל תמחיש את מחיר ההרפתקה הצבאית הברוטלית של חמאס נגדה, תעמיק את ההישג על הציר הרדיקלי שבהובלת איראן ותחזק את דימוי הנחישות וההרתעה שלה.

ואולם, יש להטיל ספק באפשרות כי בשלב זה של המלחמה, כשנה ושבעה חודשים מאז פרצה, יוכל צה"ל להשלים את כיבוש הרצועה וטיהורה מחמאס. מהלך שכזה דורש חודשים ארוכים של מלאכת טיהור ולאחריה שנים של "כיסוח דשא" מתמשך, בעוד שכבר כעת ניכרים עייפות רבה בקרב כוחות המילואים ווויכוח ציבורי מתרחב בשאלת יעדי ומחירי המלחמה עד כה, ואלו צפויים לגבור עם הפגיעות הצפויות בחיילי צה"ל כתוצאה מלוחמת טרור וגרילה שינהל נגדם חמאס. בנוסף, בעידן טראמפ, ישראל כבר אינה נהנית מחופש תמרון מדיני. נשיא ארצות הברית אינו מפגין רגישות ומחויבות ערכית כפי שהפגינו קודמיו לאינטרסים של ישראל, וניכר כי מוקדי העניין שלו במזרח התיכון, בדגש על עסקאות והסדרים באזור המפרץ, אינם

עולים בקנה אחד עם האינטרסים של ממשלת ישראל, לרבות בנוגע להמשך המלחמה ברצועת עזה.

גם אפשרות ה"הגירה מרצון" הנכללת במבצע מוטלת בספק, זאת בנוסף למשמעויות המוסריות והמשפטיות של מהלך שצפוי להיתפס כטיהור אתני על פי הדין הבינלאומי. לפי סקרים (לא מאומתים), כמחצית מתושבי הרצועה מעוניינים לצאת מתחומיה, אולם לא מוכרת נכונות של מדינה כלשהי ממדינות האסלאם וברחבי בעולם המפותח לקלוט מאות אלפי פלסטינים, ולא ברורה מידת הסבירות לכך שהפלסטינים יסכימו לעבור למדינות לא מפותחות. כמו כן סביר כי מדינות המפרץ יפעילו מנופי לחץ כלכלי על הנשיא טראמפ למנוע את מימוש התוכנית לפינוי הפלסטינים מרצועת עזה.

בנוסף, יש לקחת בחשבון כי מהלך לכיבוש הרצועה, **עשוי לבוא על חשבון ניהול הסיכונים הצבאיים בגזרות אחרות.** בחזית הצפונית קיים פוטנציאל לחידוש הלחימה עם חזבאללה בלבנון ולהתפתחות מתיחות צבאית עם השלטון החדש בסוריה; ביהודה ושומרון ניכר פוטנציאל מתמשך להתפרצות; יציבותה של ירדן אינה איתנה. וכל זאת, בשעה שצה"ל מתמודד עם פערי סד"כ גם במצב הנוכחי וטרם הכניסה לכיבוש הרצועה.

לעומת חלופת הכיבוש הצבאי, ההצעה המצרית מציגה חולשה לכאורה אשר לפירוז הרצועה. זאת מאחר שאין היא כוללת מנגנון פירוז ברור, על רקע התנגדותה הנחרצת של חמאס לכך, ומשום שמספר מדינות ערביות ובראשן קטר מביעות גם הן התנגדות לפירוק חמאס מנשקו שלא במסגרת תהליך להקמת מדינה פלסטינית. כלומר: לא ניתן להציג דרישה לפירוז הרצועה, שתזכה לקונצנזוס בין-ערבי.

ועם זאת, בשיח שקיימו אנשי המכון למחקרי ביטחון לאומי עם שורת גורמים מעורים בעולם הערבי עלה כי קיימת **נכונות לגבש מערכת ערביות ביטחונית רחבה עבור ישראל במסגרת ההצעה המצרית:** כניסת כוחות ערביים (למשל ממצרים ומאיחוד האמירויות) לביצוע משימות שמירה על הסדר הציבורי ואף מניעת התעצמות חמאס, ולהפעלת מנגנוני פיקוח וניטור הדוקים ברחבי הרצועה; כניסת כוח ביטחון פנים-פלסטיני שאינו חמאס לאחר הכשרה במצרים; אחריות ביטחונית של ישראל במרחב הגבול עם הרצועה ("הפרימטר הביטחוני"); הקמת מנגנון אפקטיבי למניעת הברחות של אמצעי לחימה דרך גבול מצרים; הסכמה לפעילות ישראלית לסיכול איומים בשטח; ואף הסכמה לפעילות צה"ל במרחבים שבהם לא ימצאו כוחות ערביים. **ככל שישראל תגלה נכונות לקדם את ההצעה, היא תוכל להשפיע על רכיביה בהתאם לאינטרסים הביטחוניים והצרכים הצבאיים שלה.**

עלויות כלכליות

"מרכבות גדעון" צפויה להטיל על ישראל עלויות תקציביות כבדות. הפעלת ממשל צבאי והחזקת הכוחות ברצועת עזה נאמדות בלפחות 25 מיליארד ש"ח בשנה, כולל מימון שוטף למבצעי ביטחון שגרתיים, לוגיסטיקה, בינוי ותשתיות בסיסיות. בנוסף, ישראל תצטרך לשאת בעול השירותים האזרחיים לתושבי עזה – מים, מזון, בריאות ודיוור – וזאת במציאות של הרס כמעט מוחלט של התשתיות באזור. עלות זו מוערכת בלפחות 10 מיליארד ש"ח נוספים. יתר על כן, לפי הערכות בנק ישראל, הארכת הלחימה תפגע בתוצר בכ-0.5% (כ-10 מיליארד ש"ח בשנה), בעיקר בשל פגיעה בהיצע העבודה ובשל שירות המילואים.

כל ההוצאות הללו ימומנו כמעט בלעדית מתקציב המדינה, שכן הרצועה אינה צפויה להניב הכנסות כלשהן וסביר שהסיוע החיצוני וההומניטרי לאוכלוסיית עזה יפחת משמעותית. השוק הפרטי העזתי חדל כמעט מלתפקד ומערכת המס המקומית קרסה, כך שלא ניתן יהיה לגבות מיסים מהאוכלוסייה העזתית לשם מימון הכיבוש והשיקום.

ההצעה המצרית, לעומת זאת, נשענת על מימון אזורי ובינלאומי לשיקום הרצועה, ואינה כרוכה בהוצאות ישראליות למעט עלויות מצומצמות עבור תחומי ביטחון ושיתוף פעולה אזרחי. גם המדינות המערבות, בראשן מצרים ואיחוד האמירויות, וגם המדינות התורמות מעוניינות במנגנון מוסכם לפירוז הרצועה כדי למנוע השקעות שיהיו חסרות תוחלת אם חמאס ישתקם.

משמעויות משפטיות

מהלך לכיבוש ממושך ברצועת עזה במסגרת מבצע "מרכבות גדעון" יטיל על ישראל חובות נרחבים כ"כוח כובש" ואחריות מלאה לדאוג לכל צרכי האוכלוסייה הפלסטינית ברצועה. בנוסף, הרכיב ההומניטרי של המבצע יקשה עוד על ישראל בהתמודדות שלה עם המערכה המשפטית המורכבת והסבוכה שנפתחה נגדה עם פרוץ המלחמה. מהלך לפינוי נרחב של כשני מיליון אזרחים למובלעת מצומצמת בדרום הרצועה, בתנאי מחסור חמורים ובאופן המעודד הגירה, עלול להתפרש כבלתי חוקי ולהיתפס כענישה קולקטיבית, הרעבה, הגליה והעברה בכוח של האוכלוסייה, כטיהור אתני ואף כ"הכפפה מכוונת לתנאי חיים המיועדים להביא להרס פיזי של הקבוצה" כרצח עם. פרשנות זו צפויה לשמש בהליכים המשפטיים המתנהלים בבתי הדין הבינלאומיים בהאג לחיזוק הטענות כי ישראל אכן מבצעת את הפשעים החמורים המיוחסים לה, להוצאת צווים נוספים נגדה ואף להשפייע בהמשך על החלטה סופית בהליכים אלה. כמו כן היא עשויה להוביל לפתיחה בהליכים פליליים, כולל הוצאת צווי מעצר נוספים נגד בכירים ישראלים ונגד קציני וחיילי צה"ל בבתי המשפט במדינות השונות ואף בבית הדין הפלילי הבינלאומי.

ההצעה המצרית, לעומת זאת, כוללת העברת האחריות האזרחית לגורמים פלסטיניים מתונים וערביים, בליווי בינלאומי. לפיה, מידת החשיפה המשפטית של ישראל פוחתת משמעותית.

השלכות מדיניות

מבצע "מרכבות גדעון" עלול לגרום משבר מדיני חמור בזירה האזורית והבינלאומית. פינוי המוני של אוכלוסייה ותחזוקת כיבוש ממושכת ברצועה צפויים לשחוק את הסכמי השלום בין ישראל למצרים ולירדן ואת 'הסכמי אברהם' ולהקפיא מהלכים לקראת נורמליזציה עם ערב הסעודית. תרחישי גירוש או נהירה של פלסטינים לשטח חצי-האי סיני ייצרו משבר חריף עם מצרים, יחזקו את הסנטימנט האנטי-ישראלי ברחוב הערבי ויספקו רוח גבית לכוחות הרדיקליים בעולם המוסלמי, על חשבונם של המשטרים המתונים והפרו-מערביים. היתרונות האסטרטגיים שהשיגה ישראל עד כה במלחמה מול הציר האיראני-רדיקלי וגם בסוריה ובלבנון יישחקו, ותאבד הזדמנות לכונן קואליציה אזורית עם מדינות ערב המתונות, מול איראן ושלוחיה וגם מול ציר "האחים המוסלמים" שבהובלת טורקיה וקטר. בנוסף לכל אלה, המבצע יעמיק את הביקורת החריפה והגוברת נגד ישראל בקרב הקהילה הבינלאומית ואף עשוי להוביל לראשונה להטלת סנקציות עליה ולנקיטת מהלכי בידוד מדיני נרחב נגדה מצד מדינות שונות – מהלכים שעד כה לא צברו תאוצה.

ההצעה המצרית, לעומת זאת, משתלבת באינטרס האזורי ובחזון הנשיא טראמפ לסיום הלחימה ולקידום גוש אזורי מתון מול איראן. היא מאפשרת שיתוף פעולה ערבי נרחב, חידוש התהליך המדיני וכינון יחסים רשמיים בין ישראל לערב הסעודית, הכוללים פוטנציאל רב להסכמים כלכליים ותשתיתיים. עם זאת, יישומה כפוף להסכמה ישראלית לשילוב הרשות הפלסטינית בניהול הרצועה וביכולת לגבש מנגנון לפירוז.

משמעויות חברתיות ופוליטיות

ככל שהכיבוש יתארך והמחירים האנושיים, הכלכליים והמוסריים יאמירו – כך תתעצם הביקורת הציבורית ויתרחבו הפערים בלכידות החברתית בישראל. שחיקת מערך המילואים; איבוד מגע עם חטופים; מראות של חיילים ישראלים מעורבים בפעולות שיטור בקרב אוכלוסייה עוינת; תמונות של חיילים הנפגעים בעת הגשת סיוע הומניטרי לאוכלוסייה הפלסטינית; חיכוכים בלתי נמנעים עם אזרחים פלסטינים; התגברות תחושת קיפאון אסטרטגי – כל אלו עלולים להוביל למחאות ציבוריות נרחבות, לערעור הלגיטימציה להמשך המבצע ולהעצמת שיח פוליטי וחברתי מפלג.

ההצעה המצרית לא תוביל למיטוט מוחלט של חמאס, אך היא מציעה מתווה למימוש אינטרסים לאומיים רחבים – השבת החטופים, הפסקת הלחימה, הימנעות משקיעה בבזק העזתי, יצירת מציאות ביטחונית סבירה לטווח הזמן הבינוני והזדמנות מחודשת לנורמליזציה

עם ערב הסעודית והרחבת 'הסכמי אברהם'. עם זאת, היעדר דימוי של הכרעה צבאית ותחושת "ויתור לחמאס" עשויים לעורר ביקורת ציבורית כלפי ההנהגה הפוליטית והצבאית כמי שנכשלו בהשגת יעדי המלחמה.

סיכום

בתוכנית "מרכבות גדעון" גלום פוטנציאל ממשי למיטוט שלטון חמאס, חיזוק ההרתעה הישראלית, ושליטה מלאה על מנופי הביטחון הקשורים ברצועת עזה. אולם, היא כרוכה במחירים כבדים: פגיעה בחטופים ואובדן מקום המצאם; החרפת השסע הפנימי בעקבות המחירים הצבאיים הצפויים וההשלכות הפוליטיות; עלויות משמעותיות למשק; חשיפה גבוהה לסיכונים משפטיים ומדיניים; השלכות מוסריות של פעולותיו הצפויות של צה"ל; אובדן ההזדמנות לנורמליזציה והרחבת 'הסכמי אברהם'. וכל זאת, כאשר ספק אם לרשותה של מדינת ישראל בשלב זה אורך הנשימה המדיני, הצבאי והחברתי הדרוש לשם השגת יעדי התוכנית, שמחייבת פעולה ממושכת של חודשים ואף שנים.

מול חלופה זו עומדת הצעה מצרית, מגובה בתמיכת העולם הערבי והקהילה הבינלאומית, להפסקת אש, שחרור החטופים והקמת ממשל טכנוקרטי פלסטיני בחסות אזורית ובינלאומית ברצועת עזה. החלופה המצרית אומנם כרוכה בויתור על הכרעה צבאית מלאה של חמאס, אך יישומה יאפשר ייצוב ביטחוני ושיקום אזרחי של הרצועה, וכן הזדמנות להסדרה אזורית, להפחתת לחצים בזירה הבינלאומית, לניהול סיכונים טוב יותר מול הסיכונים הצבאיים בגזרות אחרות, ולטיפול במשבר החברתי-פוליטי בישראל.

חשוב לציין כי **ההצעה המצרית אינה כוללת עצירה מוחלטת של חופש הפעולה של צה"ל נגד חמאס ותשתיות הטרור ברצועה.** כפי שישראל ממשיכה לתקוף יעדי חזבאללה בלבנון, כחלק ממדיניות שלפיה כוח האכיפה נותר בידי ישראל, כך היא תוכל להמשיך לפעול נגד איומים ברחבי הרצועה וממנה. ככל שישראל תירתם לשתף פעולה עם היוזמה המצרית ולהשפיע על פרטי המתווה שלה ובעיקר אלה הקשורים במנגנונים אפקטיביים לפירוז הרצועה, כך היא תוכל לעגן את זכות ההגנה העצמית שלה ואת יכולת הפעולה ברצועה במסגרת הבנות רשמיות ולא רשמיות עם מדינות ערב וארצות הברית. זאת לצד מתן ההזדמנות לתהליכי ייצוב שלטוניים ואזרחיים ברצועה, שיפעלו לקעקע את אחיזתה של חמאס על מערכות השלטון והחברה במרחב.

הבחירה בין שתי החלופות אינה בין "טוב מוחלט" ל"רע מוחלט", אלא בין אסטרטגיה חד-ממדית המבקשת להשיג הכרעה צבאית מוחלטת במחירים כבדים, לבין אסטרטגיה רב-ממדית שאמנם מסתפקת בהישג צבאי חלקי, אך יש בה פוטנציאל למינופו להישגים מדיניים וכלכליים, המבוססים על שיתוף פעולה עם מדינות ערב המתונות, לביצור הסכמי השלום הוותיקים ולהרחבת 'הסכמי אברהם'. בשתי החלופות גלומים סיכונים במישורים צבאיים, אסטרטגיים, מוסריים, כלכליים וחברתיים שונים. ההכרעה ביניהן תלויה לכן בהגדרת היעדים הלאומיים

ארוכי הטווח של ישראל - בין התפיסה כי "לנצח נשען על חרבנו", לבין מיצוב אסטרטגי משופר, תוך הרחבת והעמקת הסדרים המדיניים ושיתוף פעולה אזורי.

טבלה 1: השוואה בין "מרכבות גדעון" לבין ההצעה המצרית

"מרכבות גדעון"		ההצעה המצרית
גורל החטופים		סיכון גבוה לשלום החטופים השבת החטופים רובם ולאובדן מקום המצאם ככולם בתחילת המהלך
הישג צבאי		אפשרות למיטוט שלטוני הישג צבאי חלקי, אין פירוז וצבאי של חמאס, אך במחיר מלא, אך יש ערבויות כבד וללא ודאות להצלחה ביטחוניות בין-ערביות ובינלאומיות
עלויות כלכליות		עשרות מיליארדי שקלים השתת העלויות על מקורות בשנה, פגיעה בתוצר ערביים ובינלאומיים
משמעויות משפטיות		ישראל תהיה כפופה לחובות צמצום החשיפה המשפטית של ישראל משפטיות כ"כוח כובש". חיזוק ההאשמות וההליכים נגד ישראל בבתי הדין והרחבת החשיפה המשפטית שלה
השלכות מדיניות		שחיקת הסכמי השלום, פתח לנורמליזציה עם ערב הרחקת הנורמליזציה עם הסעודית ולשיקום הדימוי ערב הסעודית, סנקציות הבינלאומי של ישראל בינלאומיות
השפעות פוליטיות	חברתיות-	העמקת השחיקה בקרב תמיכה ציבורית רחבה לצד כוחות המילואים והרחבת ביקורת מחוגי הימין ואיום על השסע החברתי; עשוי להוביל לחידוש ההתיישבות הישראלית ברצועה

טבלה 2: ניתוח שתי החלופות במודל SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)

"מרכבות גדעון"

<u>חולשות</u>	<u>חוזקות</u>
- פגיעה בחטופים - מחיר כבד בחיי אדם ובמשאבים - בוץ עזתי - התמשכות לחימה וחוסר וודאות - דילמה הומניטרית ומוסרית - ביקורת על "פשעי מלחמה" ו"טיהור אתני" - עומס על כוחות צה"ל ושחיקת כוחות המילואים - אחריות על שני מיליון עזתיים	- חתירה להכרעה צבאית של חמאס - שליטה בשטח וסיכול איומים - הגברת הלחץ על חמאס על מנת להביאו למשא ומתן לשחרור חטופים - מסר תקיף לאויבי ישראל, שישראל מוכנה לשלם מחיר גבוה
<u>איומים</u>	<u>הזדמנויות</u>
- אובדן מגע עם חטופים - הסתבכות בבוץ העזתי - התקוממות ולוחמת טרור וגרילה - פתיחת חזיתות נוספות והסלמה אזורית - בידוד בינלאומי וקרקע עם מדינות השלום - האשמת ישראל בפשעי מלחמה - שחיקה חברתית ופילוג פנימי	- סילוק איום אסטרטגי לטווח ארוך. - עיצוב מחדש של המערכת הפלסטינית בעזה עם השפעות גם על יהודה ושומרון - שיקום ההרתעה והחוסן הלאומי - מנוף לחץ אזורי על גורמי קיצון

התוכנית המצרית

<u>חולשות</u>	<u>חוזקות</u>
- ניסיון שלילי באפקטיביות ותקינות שלטון פלסטיני ברצועת עזה - הרשות הפלסטינית אינה חזקה מספיק כדי לפרק את חמאס מנשקו - סכנת "רפיון ביטחוני" וצמיחת חמאס מחדש - התנגדות בישראל למתווה שעשוי להוביל לכינון מדינה פלסטינית - מורכבות התיאום, ריבוי שחקנים (סכנת חיכוכים) ונדרש זמן רב עד התבססות	- החזרת החטופים - חמאס אינו שולט ברצועה - שיקום היציבות ברצועה ובלימת אנרכיה - לגיטימציה בינלאומית ושיפור תדמיתה של ישראל - הפחתת העול הצבאי והכלכלי מישראל - נטרול חמאס ודחיקת הקיצונים - פוטנציאל הקמת מנגנון לפירוז הרצועה - וטיפול בדה-רדיקליזציה
<u>איומים</u>	<u>הזדמנויות</u>
- כישלון ביישום התוכנית והידרדרות לעימותים חדשים - חיכוך עם מדינות ערב, בעיקר מצרים והאמירויות במקרה של קשיי יישום - הגבלות חופש הפעולה המבצעי של ישראל - דילול מחויבות בינלאומית לאורך זמן - צמיחה מחודשת של חמאס ותפיסת השלטון על ידי הארגון	- איפוס המצב ועיצוב מחדש של הרצועה - שיקום ופירוז עזה בפיקוח בינלאומי ושל מדינות ערב המתונות - הזדמנות ליצירת מסגרת אזורית רחבה יותר נגד איראן ונגד ציר "אחים מוסלמים" - קידום פתרונות מדיניים ארוכי טווח - התחזקות הגורמים המתונים במחנה הפלסטיני וכינון תהליכי דה-רדיקליזציה

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט